

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2018 roku, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi:

I. z powództwa głównego K. K. przeciwko A. T. o zapłatę:

- zasądził od pozwanego głównego K. K. na rzecz powoda głównego A. T. kwotę 50 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 października 2017 r. do dnia zapłaty;
- oddalił powództwo główne w pozostałym zakresie,
- nie obciążył powoda głównego K. K. kosztami procesu w sprawie z powództwa głównego,
- nie obciążył powoda głównego K. K. nieuiszczonymi kosztami sądowymi z powództwa głównego,
- przyznał i nakazał wypłacić r. pr. Ł. P. z Kancelarii (...) w Ł. ze Skarbu Państwa Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi kwotę 2.953 zł, w tym podatek VAT w kwocie 552 zł, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu K. K. jako powodowi głównemu,

II. z powództwa wzajemnego A. T. przeciwko K. K. o zapłatę:

- zasądził od pozwanego wzajemnego K. K. na rzecz powoda wzajemnego A. T. kwoty 1.049,15 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 17 września 2016 r. do dnia zapłaty,
- zasądził od pozwanego wzajemnego K. K. na rzecz powoda wzajemnego A. T. kwotę 430 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,
- przyznał i nakazał wypłacić r. pr. Ł. P. z Kancelarii (...) w Ł. ze Skarbu Państwa Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi kwotę 442,80 zł, w tym podatek VAT w kwocie 82,80 zł, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu K. K. jako pozwanemu wzajemnie.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód (pozwany wzajemnie), zaskarżając go w zakresie:

I. rozstrzygnięcia powództwa głównego w zakresie kwoty 1040 złotych i rozstrzygnięcia powództwa wzajemnego z uwagi na ścisłe powiązanie spraw i w związku z tym wspólność zarzutów, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, co miało wpływ na wynik sprawy:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia i dowolną ocenę materiału dowodowego zebranego w postępowaniu przed Sądem I instancji, w szczególności poprzez:

- oparcie rozstrzygnięcia na konkretnych dokumentach z akt postępowania przygotowawczego (dochodzenia) dotyczących składanych wyjaśnień przez powoda (pozwanego wzajemnego) K. K. pomimo, że strony nie wnosiły o przeprowadzenie dowodu w tym zakresie, a strona Pozwana (Powód wzajemny) wносиła o przeprowadzenie dowodu z dokumentów akt postępowania (dochodzenia) jedynie w ograniczonym zakresie, w pozostałym zaś, wnosząc jedynie o ich załączenie,
- przyjęcie, że A. T. wypłacił w całości wynagrodzenie za miesiąc luty 2015 r. K. K., pomimo kwestionowania tej okoliczności przez Powoda głównego,
- stwierdzenie, że K. K. nie wypowiedział skutecznie umowy zlecenia z dnia 4 lutego 2015 r. w dniu 28 lutego 2015 r., oraz stwierdzenie, że pismo z dnia 17 marca 2015 r. skierowane przez Powoda głównego (Pozwanego wzajemnego) stanowi takie pierwsze wypowiedzenie, choć z treści pisma wynika, że wypowiedzenie miało miejsce uprzednio,

a termin wypowiedzenia upłynął przed złożeniem oświadczenia przez A. T. o rozwiązaniu umowy z Powodem (Pozwanym wzajemnym),

- stwierdzenie, że spełnione zostały przesłanki do rozwiązania umowy z dnia 4 lutego 2015 r. przez A. T. w trybie natychmiastowym bez zachowania wypowiedzenia z winy K. K. oraz do naliczenia kary umownej K. K.,
  - poprzez przyjęcie, że A. T. otrzymał i zapoznał się z wezwaniem K. K. do zapłaty z dnia 17 marca 2015 r. jak i był świadom kierowania do niego korespondencji przez K. K. dopiero po tym jak sporządził i wysłał pismo w przedmiocie rozwiązania umowy i naliczenia kary umownej oraz pominięcie, jak wynika z chronologii zdarzeń, że działania A. T. są konsekwencją braku akceptacji rozwiązania umowy zawartej z K. K. na skutek zachowania przez K. K. przewidzianego umową terminu wypowiedzenia, stwierdzenie, że Powód (Pozwany wzajemny) nocował w samochodzie A. T., pomimo, że świadek A. S. w toku składania zeznań nie był w stanie wskazać kto nocował w samochodzie A. T. i kiedy miało to miejsce, nie był w stanie wskazać marki samochodu, a kierowcy w toku wykonywania przez niego pracy zmieniali się
  - stwierdzenie, że Powód (pozwany wzajemny) pozostawał w posiadaniu kluczy do pomieszczeń i samochodu A. T., których nie zwrócił pomimo, że A. T. nie prowadził żadnej ewidencji kluczy i nie kontrolował ich posiadania i zasad zwracania, a postępowanie przygotowawcze w przedmiocie rzekomego przywłaszczenia kluczy przez K. K. zostało umorzone,
  - przyjęcie, że A. T. nie miał dostępu do nieruchomości pomimo braku możliwości wywiedzenia takiego wniosku z materiału dowodowego zebranego w sprawie,
  - stwierdzenie, że ostatnim dniem pracy Powoda (pozwanego wzajemnie) był 13 marca 2015 r. nie zaś 16 marca 2015 r. pomimo ustalenia, że A. T. nie kontrolował tego, czy faktycznie Powód (Pozwany wzajemny) stawiał się do pracy w tym dniu, a A. T. o dacie zaprzestania wykonywania czynności przez Powoda (Pozwanego wzajemnego) domniemywa tylko w oparciu o to, że samochód stał na parkingu, choć brak jest dowodów pozwalających na stwierdzenie, że samochód stał tam od 13 marca 2015r. czy też został tam 16 marca pozostawiony po zakończonej pracy przez K. K.
  - stwierdzenie przez Sąd, że K. K. działał na szkodę A. T..
  - art. 217 § 2 i 3 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. w związku z art. 242 k.p.c. w związku z 274 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z zeznań świadka E. R. pomimo, że świadek ten posiadał informacje istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia, a dodatkowo Policja, jak wynika z notatki zawartej w aktach sprawy, stwierdziła, że świadka podczas czynności nie zastano, nie zaś, że nie zamieszkuje bądź nie przebywa pod wskazanym adresem,
  - art. 232 zd. pierwsze k.p.c. w związku z art. 6 k.c. poprzez:
  - uznanie, że K. K. nie wykazał, że zakończył wykonywanie pracy na skutek upływu 14 dniowego terminu wypowiedzenia umowy z dnia 4 lutego 2015r. zawartej z Pozwanym (Powodem wzajemnym), które to wypowiedzenie miało miejsce 28 lutego 2015 r.,
  - uznanie, że A. T. udowodnił i wykazał, że zaistniały przesłanki do rozwiązania umowy bez zachowania okresu wypowiedzenia jak i do naliczenia kary umownej Powodowi (pozwanemu wzajemnie) oraz że uiszczył Powodowi (pozwanemu wzajemnie) wynagrodzenie za miesiąc luty 2015r. w całości, a także, że Powód (pozwany wzajemnie) nie wykonywał pracy w dniu 16 marca 2015r.,
- art. 232 k.p.c. zdanie pierwsze i drugie w związku z art. 233 § 1 k.p.c. wobec uwzględnienia w materiale dowodu z akt postępowania przygotowawczego (dochodzenia) dotyczących składanych wyjaśnień przez K. K. pomimo, że strony nie wnosiły o przeprowadzenie dowodu w tym zakresie, a strona pozwana (Powód wzajemny) wносиła o przeprowadzenie dowodu z dokumentów akt postępowania (dochodzenia) jedynie w ograniczonym zakresie, w pozostałym zaś wnosząc

jedynie o ich załączenie, jak i mając także na uwadze, że akta sprawy jako całość nie stanowią dowodu; jak i przez rozstrzygnięcie w oparciu o takie dokumenty pomimo braku ich dopuszczenia przez sąd z urzędu,

2. naruszenia przepisów prawa materialnego:

- art. 735 § 1 i § 2 k.c. w związku z art. 750 k.c. oraz w związku z § 3 ust. 1 umowy z dnia 4 lutego 2015r. łączącej strony poprzez brak zasądzenia należnego wynagrodzenia K. K. w zakresie dochodzonym pozwem (kwoty 420 zł i 620 zł) pomimo wykonania przez niego czynności objętych umową zawartą z A. T.,
- art. 484 § 1 k.c. w związku z art. 498 § 1 oraz § 2 k.c. i w związku z art. 499 k.c. poprzez ich zastosowanie pomimo braku zaistnienia przesłanek naliczenia kary umownej i tym samym także braku możliwości jej potrącenia z wynagrodzeniem K. K.,
- niezależnie od kwestionowania skuteczności rozwiązania umowy przez A. T. art. 61 § 1 k.c. przez uznanie, że oświadczenie woli o rozwiązaniu umowy przez A. T. byłoby skutecznie z datą jego sporządzenia, nie zaś z chwilą, z którą pismo w tym przedmiocie doręczono adresatowi.

II. dodatkowo, ponad powyższe zarzuty z pkt I, co do rozstrzygnięcia w samym tylko przedmiocie powództwa wzajemnego:

1. naruszenie przepisów art. 204 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie do rozpoznania powództwa wzajemnego pomimo, że było to niedopuszczalne, które to naruszenie w konsekwencji doprowadziło do naruszenia art. 130¹ § 1¹ i § 2 k.p.c. w związku z art. 505² k.p.c.

2. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 484 § 1 k.p.c. poprzez jego zastosowanie pomimo braku zaistnienia przesłanek naliczenia kary umownej i zasądzenie na rzecz A. T. kary umownej pomimo braku niewykonania czy nienależytego wykonania umowy przez K. K. w zakresie, za który postanowienia umowy zawartej między stronami przewidywały naliczenie kary umownej

3. w przypadku zaś nieuwzględnienia przez sąd powyższych zarzutów i zarzutów wspólnych z pkt I i tym samym uznania przez sąd zasadności przyjęcia i uwzględnienia przez sąd I instancji powództwa wzajemnego, naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez stwierdzenie, że z uwagi na zachowanie K. K. brak było możliwości zmiarkowania kary umownej, wskazując, że zachowanie K. K. w postaci opuszczenia miejsca pracy, sposób pozostawienia samochodu i bliżej nieokreślona dalsza postawa K. K. uniemożliwiły wykonywanie Pozwanemu (Powodowi wzajemnemu) pracy w obrębie nieruchomości, choć twierdzenia takie nie znajdują oparcia w materiale dowodowym zebranym w sprawie,
- art. 484 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie pomimo, że kara umowna była rażąco wygórowana oraz poprzez brak zmiarkowania kary umownej pomimo, że Powód główny (Pozwany wzajemny) w znacznej części zobowiązanie wykonał, a brak było przeszkód ku temu, aby karę zmiarkować,
- art. 102 k.p.c. przez obciążenie K. K. kosztami procesu w przedmiocie powództwa wzajemnego, pomimo zaistnienia szczególnych okoliczności przemawiających za tym, aby nie obciążać powoda (pozwanego wzajemnego) kosztami procesu.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, apelujący domagał się:

1. w zakresie powództwa głównego:

a) o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od Pozwanego głównego A. T. na rzecz Powoda głównego K. K., ponad kwotę 50zł zasądzona przez sąd I instancji, kwoty 1040 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2015 r. do dnia zapłaty, przy czym od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, wskazując, że

na tę kwotę składa się kwota 420 zł niewypłaconego wynagrodzenia za miesiąc luty 2015 r. i kwota 620 zł brutto niewypłaconego wynagrodzenia za miesiąc marzec 2015 r.,

b) o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego od Pozwanego głównego A. T. na rzecz Powoda głównego K. K. według norm przepisanych, a w przypadku oddalenia apelacji o przyznanie kosztów udzielonej pomocy prawnej Powodowi głównemu z urzędu według norm przepisanych, które to koszty nie zostały zapłacone ani w całości ani w części.

2. w zakresie powództwa wzajemnego:

a) z uwagi na zarzut wymieniony w pkt II.1 powyżej, uchylenie wyroku Sądu I Instancji i zwrot pozwu wzajemnego bądź przekazania sprawy do ponownego rozpoznania we właściwym postępowaniu, z uwagi na charakter roszczenia objętego pozwem wzajemnym, a w przypadku nieuwzględnienia wskazanego zarzutu zmianę wyroku i oddalenie powództwa wzajemnego

- zasądzenie kosztów postępowania przed sądem I instancji od Powoda wzajemnego A. T. na rzecz Pozwanego wzajemnego K. K., w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

b) o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego od Powoda wzajemnego A. T. na rzecz Pozwanego wzajemnego K. K., według norm przepisanych, a w przypadku oddalenia apelacji o przyznanie kosztów udzielonej pomocy prawnej Pozwanemu wzajemnemu z urzędu według norm przepisanych, które to koszty nie zostały zapłacone ani w całości ani w części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Tytułem wstępu stwierdzić należy, że Sąd odwoławczy w całości podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji, przyjmując je za własne i czyniąc integralną częścią poniższych rozważań. W konsekwencji, Sąd II instancji nie widzi konieczności ich ponownego, szczegółowego przytaczania.

Z uwagi na fakt, iż powód (pozwany wzajemnie) sformułował w apelacji zarzuty dotyczące naruszenia zarówno normy prawa materialnego, jak i normy prawa procesowego, w pierwszej kolejności należy odnieść się do przypisywanego Sądowi I instancji uchybienia natury procesowej, gdyż wnioski w tym zakresie mogą determinować kierunek dalszych rozważań.

Zawarty w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 233 § 1 k.p.c., uznać należy za chybiony.

W myśl przywołanego artykułu, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów, o której mowa w art. 233 § 1 k.p.c., polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego, stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia. Ocena wiarygodności mocy dowodów, przeprowadzonych w danej sprawie, wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, albowiem obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego, powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna ona odpowiadać regułom logicznego rozumowania oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego, wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji.

Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to dokonana przezeń ocena nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego samego materiału dowodowego, dało się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy

logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, L., który to pogląd Sąd Okręgowy w pełni podziela).

Zarzut obrazy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie może również polegać jedynie na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej, korzystnej dlań oceny materiału dowodowego, jak również na tym, że określony dowód został oceniony niezgodnie z intencją skarżącego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99, LEX nr 53136 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, LEX nr 56906, jak również wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 kwietnia 2008 r., sygn. akt I ACa 205/08, L.).

W kontekście powyższych uwag stwierdzić należy, że wbrew przekonaniu apelującego, w okolicznościach rozpoznawanej sprawy Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o cały zgromadzony materiał dowodowy i nie naruszył przy tym dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Przeprowadzona przez ów Sąd ocena tegoż materiału jest w całości logiczna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego, zaś podniesiony w tym zakresie zarzut stanowi w istocie jedynie niczym nieuzasadnioną polemikę z prawidłowymi i nieobarczonymi błędami ustaleniami Sądu I instancji. Apelujący nie przedstawił żadnych dowodów przeciwnych, mogących podważyć ocenę Sądu Rejonowego, zaś argumenty, podniesione w treści apelacji, uznać należy za gołosłowne.

W pierwszej kolejności podnieść trzeba, iż strona powodowa (pозwana wzajemnie) nie udowodniła niewypłacenia przez pozwanego (powoda wzajemnego) wynagrodzenia za miesiąc luty 2015 roku, jak również wypowiedzenia umowy zlecenia z zachowaniem 14-dniowego terminu jej wypowiedzenia. Wobec powyższego, rację ma Sąd I instancji, uznając powyższe twierdzenia powoda za gołosłowne. Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza wersji przedstawionej przez powoda.

Postępowanie cywilne rządzi się zasadą kontrydiktoryjności, przejawiającą się w tym, że obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), zaś ciężar udowodnienia faktów, mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, spoczywa na stronie, która z tych faktów wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Powód przedstawił korzystne dla siebie okoliczności, które nie zostały poparte żadnymi dowodami, natomiast stoją w sprzeczności z dowodami przeprowadzonymi w toku postępowania, które stanowiły podstawę rozstrzygnięcia przez sąd I instancji. Sąd nie doszukał się w niniejszej sprawie naruszenia art. 232 zd. pierwsze k.p.c. w zw. z art. 6 k.c., bowiem w ocenie sądu odwoławczego Sąd Rejonowy zasadnie przyjął, iż powód (pozwany wzajemnie) nie udowodnił wypowiedzenia umowy zlecenia i zakończenia jej wykonywania z zachowaniem 14-dniowego terminu jej wypowiedzenia, natomiast pozwany (powód wzajemny) udowodnił roszczenie, wykazując zaistnienie przesłanek do rozwiązania umowy bez zachowania terminu wypowiedzenia i naliczenia kary umownej.

Sąd odwoławczy uznał za chybiony zarzut naruszenia art. 217 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 242 k.p.c. w zw. z art. 274 § 1 k.p.c. polegający na pominięciu dowodu z zeznań świadka E. R.. Sąd Rejonowy uczynił zadość wymaganiom stawianym przez powyższe przepisy, bowiem jak wynika z akt sprawy, świadek E. R. była wzywana na termin rozprawy w dniu 2 grudnia 2016 roku, 3 lutego 2017 roku i 5 maja 2017 roku. Wobec niestawiennictwa świadka, E. R. została ukarana grzywną i Sąd nakazał doprowadzenie świadka na ostatni termin rozprawy. Termin 5 maja 2017 roku został oznaczony jako dzień, po upływie którego dowód z zeznań świadka może zostać przeprowadzony wówczas, kiedy nie spowoduje zwłoki w postępowaniu. Wobec nieskuteczności doprowadzenia świadka przez Policję, sąd słusznie pominął wnioskowany dowód, bowiem jego przeprowadzenie pomimo podjętych czynności dotychczas było bezskuteczne, a jego przeprowadzenie spowodowałoby zwłokę w postępowaniu. Ponadto w toku postępowania zostały przeprowadzone dowody z zeznań świadków i przesłuchania stron na te okoliczności, na które miał być dopuszczony dowód z zeznań świadka E. R..

W dalszej kolejności należy podkreślić, że w sposób nieprawidłowy został przez apelującego sformułowany zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. Wyjaśnić należy, że art. 232 k.p.c. jest adresowany do stron

postępowania, gdyż określa ich obowiązki w zakresie wykazywania faktów, z których wywodzą skutki prawne. Przepisu tego Sąd Rejonowy nie mógł zatem naruszyć w sposób i w formie zarzucanej przez skarżącego. Przepis ten nie stanowi podstawy wyrokowania sądu i z tego względu nie może mieć wpływu na poprawność wydanego przez sąd rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2008 r., I CSK 426/07). Adresatem komentowanej normy są strony, a nie sąd, co oznacza, że to strony obowiązane są przedstawiać dowody, a sąd nie jest władny tego obowiązku wymuszać. Nie może również, co do zasady zastępować stron w jego wypełnieniu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2007 r., II CSK 293/07).

Przepis art. 232 k.p.c. rozstrzyga o ciężarze dowodu wskazując, kogo obciążają skutki niewypełnienia obowiązku udowodnienia istnienia prawa. Do jego naruszenia dochodzi wtedy, gdy sąd orzekający przypisuje obowiązek dowodowy innej stronie niż ta, która z określonego faktu wywodzi skutki prawne. Natomiast wbrew odmiennemu stanowisku wyrażonemu w apelacji poza dyspozycją tego przepisu pozostaje ocena, czy strona, na której spoczywa obowiązek dowodowy w należyty sposób się z niego wywiązała. Tego rodzaju uchybienia mogą być zwalczane wyłącznie za pomocą zarzutów naruszenia prawa procesowego.

Zdanie drugie powyższego przepisu stanowi, iż sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę. Powyższe stanowi uprawnienie sądu i nie jest naruszeniem zasady kontrydiktoryjności. Zasada kontrydiktoryjności może w wielu przypadkach prowadzić do ułomnego procesu i niewyjaśnienia sprawy w minimalnym (koniecznym) zakresie. Nie można stosować prawa materialnego (rozstrzygać sporu) bez wyjaśnienia warstwy faktycznej w zakresie pozwalającym na aplikację tego prawa. Oznacza to, że dla rozpatrzenia sprawy sąd powinien przeprowadzić odpowiednie postępowanie dowodowe nawet z urzędu. W tym kontekście należy też rozumieć wymaganie (pojęcie) dostatecznego wyjaśnienia okoliczności spornych, które warunkuje rozstrzygnięcie (wyrokowanie) w sprawie (art. 217 § 3 k.p.c.). Skoro sąd pomija twierdzenia i dowody, jeżeli sporne okoliczności zostały już dostatecznie wyjaśnione, to powinien prowadzić postępowanie dowodowe nawet z urzędu, jeżeli okoliczności istotne nie zostały dostatecznie wyjaśnione (a contrario art. 217 § 3 k.p.c.). Przekładając powyższe na grunt przedmiotowej sprawy należy wskazać, iż sąd przeprowadził dowód z akt dochodzenia mając na uwadze dostateczne wyjaśnienie wątpliwości.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 735 § 1 i § 2 k.c. w związku z art. 750 k.c. w związku z art. § 3 ust. 1 umowy zawartej w dniu 4 lutego 2015 roku pomiędzy stronami, należy wskazać, iż zarzut ten nie jest trafny. W myśl art. 735 § 1 i 2 k.c. jeżeli ani z umowy, ani z okoliczności nie wynika, że przyjmujący zlecenie zobowiązał się wykonać je bez wynagrodzenia, za wykonanie zlecenia należy się wynagrodzenie; jeżeli nie ma obowiązującej taryfy, a nie umówiono się o wysokość wynagrodzenia, należy się wynagrodzenie odpowiadające wykonanej pracy. Sąd Rejonowy ustalił, iż powód otrzymał wynagrodzenie za zlecenie w lutym 2015 roku w pełnej wysokości, co powód potwierdził własnoręcznym podpisem na liście wynagrodzeń, a które to ustalenia sąd odwoławczy przyjął za swoje. Natomiast wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia przysługujące powodowi za okres od 1 do 13 marca 2015 roku zostało naliczone w prawidłowej wysokości, jednakże powód nie otrzymał go, bowiem zostało ono potrącone z wierzytelnością przysługującą pozwanemu względem powoda na skutek naliczenia kary umownej, co znalazło odzwierciedlenie w punkcie II.1 wyroku Sądu Rejonowego. Tym samym Sąd Rejonowy słusznie oddalił powództwo główne we wskazanym przez skarżącego zakresie.

Jednocześnie nie doszło do naruszenia wskazanych przez powoda przepisów art. 484 § 1 k.c. w zw. z art. 498 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 499 k.c. Zgodnie z art. 484 § 1 k.c. w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Z umowy zawartej pomiędzy stronami w dniu 4 lutego 2015 roku wynika, iż zleceniobiorca (powód) był zobowiązany zapłacić karę umowną w wysokości 1.500 złotych w przypadku zaprzestania świadczenia czynności związanych z umową bez zastosowania okresu wypowiedzenia określonego w umowie oraz gdy rozwiązanie umowy nastąpi z winy zleceniobiorcy. Jak ustalono w sprawie, powód zaprzestał wykonywania czynności w trakcie trwania umowy bez wcześniejszego złożenia wypowiedzenia, jak również nie poinformował o tym fakcie pozwanego, tym samym dał pozwanemu asumpt do rozwiązania umowy bez zachowania terminu wypowiedzenia. Odstąpienie od wykonywania czynności przewidzianych umową należy traktować jako nienależyte wykonanie umowy. Jednocześnie ziszczyły się przesłanki do naliczenia przez pozwanego kary umownej, a tym samym powstała wierzytelność po

stronie pozwanego. Wobec istnienia takiej wierzytelności, a także mając na uwadze, iż powodowi przysługiwało wynagrodzenie za wykonane przez niego czynności w marcu 2015 roku, powód dokonał prawidłowego potrącenia w myśl art. 498 § 1 i 2 k.c., spełniając określony w art. 499 k.c. wymóg złożenia powodowi oświadczenia o potrąceniu pismem z dnia 18 marca 2019 roku.

Sąd uznał także za nietrafny zarzut naruszenia art. 484 § 2 k.k. poprzez jego niezastosowanie. Należy wskazać, iż kara umowna jest dodatkowym zastrzeżeniem umownym, które zgodnie z zasadą swobody umów może być wprowadzone do treści umowy, mając na celu wzmocnienie skuteczności więzi powstałej między stronami poprzez skłonienie strony zobowiązanej do ścisłego wypełnienia zobowiązania. Stanowi ona niejako gwarancję spełnienia świadczenia przez dłużnika (wyrok SA w Łodzi z dn. 18.10.2017 r., sygn. akt I ACa 532/17). Sąd może ingerować w wysokość kary umownej, korzystając z instytucji miarkowania. Należy wskazać, iż jest to instytucja szczególna, ingerująca w zasadę swobody umów, zatem powinna być stosowana ostrożnie i powściągliwie, aby nie zniweczyć podstawowej funkcji kary umownej, jaką jest stymulowanie prawidłowego wykonania zobowiązania. Jednocześnie jej zastosowanie jest prawem, a nie obowiązkiem sędziowskim i może być wykorzystane tylko w przypadku, gdy zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane lub kara umowna jest rażąco wygórowane. W ocenie sądu odwoławczego Sąd Rejonowy słusznie nie zastosował miarkowania, bowiem kara nie była rażąco wygórowana, jak również zachowanie powoda, pomimo wykonania w części zobowiązania, nie dało podstaw do miarkowania kary.

Sąd Okręgowy nie przychylił się również do zarzutu naruszenia art. 61 § 1 k.c. zarzucanego zaskarżonemu orzeczeniu. Powyższa okoliczność w przedmiotowej sprawie nie miała znaczenia, bowiem doszło do skutecznego rozwiązania umowy zlecenia przez pozwanego w trybie natychmiastowym z uwagi na naruszenie obowiązków umownych przez powoda. Przyznając rację apelującemu, iż do rozwiązania umowy doszło w dniu doręczenia, a nie sporządzenia oświadczenia o rozwiązaniu umowy, tj. w dniu 23 września 2015 roku, należy podkreślić, że powyższa okoliczność nie miała znaczenia prawnego dla rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie. Powód samowolnie odstąpił od wykonania umowy w dniu 16 marca 2015 roku dając asumpt do rozwiązania umowy w trybie natychmiastowym, natomiast skutecznie złożył wypowiedzenie umowy dopiero w dniu 19 marca 2015 roku, bowiem zasadnie sąd I instancji nie dał wiary, iż do takiego wypowiedzenia doszło wcześniej, i od tej daty należałoby liczyć termin wypowiedzenia. Natomiast pozwany skorzystał z umownego prawa rozwiązania umowy w trybie natychmiastowym, którego skutek nastąpił przed zakończeniem okresu wypowiedzenia.

Za niezasadny sąd uznał zarzut naruszenia art. 204 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie do rozpoznania powództwa wzajemnego, które doprowadziło do naruszenia art. 130¹ § 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 505² k.p.c., bowiem w ocenie sądu pozwany zachował termin do wniesienia powództwa wzajemnego. Przedmiotowa sprawa wpłynęła do Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w dniu 31 marca 2015 roku, w dniu 23 kwietnia 2015 roku została zarejestrowana w XI Wydziale Pracy pod sygnaturą XI P 203/15. Przed sądem pracy odbyło się jedno posiedzenie, w toku którego strony zgodnie wniosły o przekazanie sprawy do Wydziału Cywilnego. Postanowieniem z dnia 8 marca 2016 roku przewodniczący przekazał roszczenie powoda o wynagrodzenie do tut. Wydziału. Pierwsza rozprawa w tut. Wydziale odbyła się w dniu 16 września 2016 roku, zaś powództwo wzajemne wpłynęło do Sądu w dniu 25 lipca 2016 roku. Przez pierwszą rozprawę w rozumieniu art. 204 § 1 zd. drugie k.p.c. należy rozumieć pierwszą rozprawę przed sądem rzeczowo i miejscowo właściwym. Jeżeli więc powództwo zostało wytoczone przed sądem niewłaściwym, który wyznaczył rozprawę, wniesienie pozwu wzajemnego na pierwszej rozprawie przed sądem właściwym czyni zadość wymogowi art. 204 § 1 k.p.c. (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 sierpnia 1968 r., I CR 121/68, L.). W przedmiotowej sprawie zostało wniesione do sądu pracy powództwo o ustalenie stosunku pracy i wynagrodzenie. Pozwany w odpowiedzi na pozew wskazywał, że sąd pracy nie jest sądem właściwym do rozpoznania sprawy, jak również ze względu na sporządzenie uzasadnienia pozwu w sposób nieczytelny niemożliwym jest ustosunkowanie się do roszczeń powoda. Wobec powyższych okoliczności i zmiany powództwa, sprawa została przekazana do wydziału cywilnego, gdzie przed pierwszym terminem rozprawy pozwany wniósł powództwo wzajemne, zachowując wskazany przepisami termin.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, należy wskazać, iż jest on błędny. Zasadą w postępowaniu cywilnym jest w myśl art. 98 § 1 k.p.c., iż strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Wyjątek od tej zasady stanowi art. 102 k.p.c., który pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji strony stanowią podstawę do nie obciążania jej kosztami procesu. Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń. Drugie natomiast wyznacza sytuacja majątkowa strony (por. postanowienie SN z dnia 24 października 2012 r., sygn. IV Cz 61/13, publ. LEX nr 1389013). Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie zastosował powyższy przepis nie obciążając powoda kosztami zainicjowanego przez niego postępowania, niemniej nie skorzystał z przysługującego mu prawa orzeczenia o kosztach na zasadzie słuszności orzekając o kosztach postępowania z powództwa wzajemnego. Powód wzajemny udowodnił w całości swoje roszczenia, wobec czego pozwany wzajemnie przegrał proces. Powód wzajemny poniósł w postępowaniu koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, na które złożyła się opłata sądowa, koszty zastępstwa procesowego i opłata skarbową od pełnomocnictwa. Sąd Rejonowy słusznie obciążył pozwanego wzajemnie wskazanymi kosztami, bowiem w sprawie nie zachodził szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w art. 102 k.p.c.

Podsumowując powyższy wywód stwierdzić należy, iż wywiedziona przez powoda (pozwanego wzajemnie) apelacja nie zawierała zarzutów, mogących podważyć rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, w związku z czym, jako bezzasadna, podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Wobec oddalenia apelacji w całości, strona skarżąca, jako strona przegrywająca postępowanie apelacyjne, w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zobowiązana jest zwrócić pozwanemu koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, tj. kwotę 270 zł, której wysokość ustalono na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 z późn. zm.).

O kosztach pomocy prawnej udzielonej apelującemu przez radcę prawnego z urzędu orzeczono na podstawie § 16 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 8 pkt 2 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1715 z późn. zm.).